

Svensk Energi om elcertifikaten och nytt regeringsförslag:

Sverige behöver mer förnybar el – inte mindre

Hela den energipolitiska inriktningen går mot ökad andel av förnybar el i det svenska produktionssystemet. Det är en bra strävan, menar Svensk Energi. Dessvärre innebär regeringens senaste förslag – att exkludera småskalig vattenkraft från elcertifikatsystemet – raka motsatsen. Här kan Sverige gå miste om en årlig elproduktion som motsvarar 1-2 TWh (miljarder kWh) i ett läge när marginalerna i elsystemet är närmast obefintliga.

SVENSK ENERGI vill peka på ett antal olyckliga effekter av ett nytt regeringsförslag som tagits fram ihop med miljöpartiet.

Regeringsförslaget innebär att den småskaliga vattenkraften ska utgå ur elcertifikatsystemet från och med år 2010. Elcertifikatsystemet är framtaget för att stimulera utbyggnaden av el med förnyelsebara energikällor, dit vattenkraften i högsta grad hör.

Göran Lagerstedt, som är ansvarig för ekonomiska styrmedel hos Svensk Energi, beskriver problemet:

Göran Lagerstedt på Svensk Energi menar att upprepade förändringar av elcertifikatsystemet undergräver trovärdigheten i systemet.

– Av Sveriges samlade årliga elproduktion på inemot 150 TWh svarar vattenkraften för knappt hälften. Det som kallas för småskalig vattenkraft omfattar uppskattningsvis cirka tusen kraftverk över hela landet – där merparten finns i Sydsverige. Effekterna av förslaget blir inte mindre av att det är just i södra Sverige som behovet av produktionskapacitet är störst.

Ideliga förändringar oroar

Svensk Energi påtalar att Sverige behöver mer – inte mindre – pro-

duktionskapacitet. Dessutom medför förslaget ytterligare ett exempel på ideliga förändringar i regelverket som styr elmarknaden.

Göran Lagerstedt förtydligar:

– Under många år har branschen påpekat risken för alltför täta kursändringar när det gäller styrmedel. Effekterna av detta har varit tydliga på så vis att viljan att investera i ny elproduktion med något undantag har uteblivit.

Internationellt harmoniserade regler är nödvändiga om elcertifikatsystemet ska utvecklas. En sådan internationell marknad fungerar effektivast om alla deltagande länder har samma ramvillkor och definition av vilken typ av el som ska få certifikat. Med den föreslagna förändringen avviker Sverige från EU:s definition.

Mot EU:s önskan

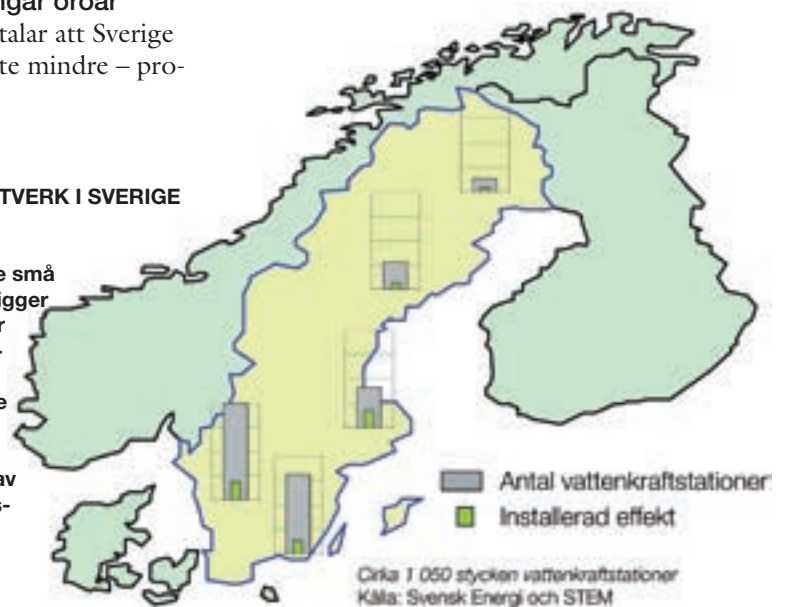
Förslaget strider dessutom mot EU:s önskemål att Sverige ska bygga ut förnybar elproduktion. Elproduktionen från småskalig vattenkraft uppgår till ca 2 TWh per år (av Vattenkraftens totala ca 65 TWh ett normalår). Den är därmed långt ifrån försumbar.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

SMÅ VATTENKRAFTVERK I SVERIGE (UNDER 1 500 KW)

De allra flesta av de små vattenkraftverken ligger i Södra Sverige, där behovet av produktionskapacitet är störst. Totalt kan de producera upp till 2 TWh (miljarder kilowattimmar) el, av Sveriges normalårsproduktion på ca 65 TWh.

ÖPPET BREV OM BEHOV AV LÅNGSIKTIG ENERGIPOLITIK

Svensk Energi väddar tillsammans med den svenska elintensiva industrin om politisk förståelse för att el är en viktig tillväxtresurs. I tider av ökad global konkurrens måste Sverige investera i elproduktion. Det är inte minst viktigt också för att bidra till att minska hoten mot klimatet. Istället leder en rad politiska initiativ i motsatt riktning. Villkoren för att producera kärnkraft har t ex försämrats och nu ligger vattenkraften i farozonen. Förutom risken att elcertifikaten dras in för vattenkraften har skatter på produktionen höjts och genom omprövningar av vattendomar kan vattenkraftproduktion gå förlorad. Detta oroar i hög grad Svensk Energi och den elintensiva industrin.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

HOTEN MOT ELPRODUKTIONEN HOTAR SYSSÄTTNINGEN

Vi är djupt oroadade över senare års utveckling beträffande förutsättningarna för elproduktion i Sverige. Bakom oss har vi hundratusentals anställda inom de råvaruförädlade basindustrierna, energisektorn samt därav beroende tjänstenäringar.

SVENSK INDUSTRI är på många sätt världsunik. På få andra håll finns så många högteknologiska och energieffektiva industrier. Detta är resultatet av en mer än sekellång industriutveckling som vilar på tre pelare; tillgången till råvaror som skog och malm, god tillgång till elkraft samt hög kompetensnivå.

Den som tror att det går att klara sig på gamla meriter i tider av snabbt tilltagande global konkurrens bedrar sig dock. Istället krävs en kontinuerlig utveckling av produktionssystem och offensiva satsningar på nya produkter. Indu-

strin tar hand om sin del av detta men behöver draghjälp från politiska beslutsfattare som kan ge långsiktiga förutsättningar för att säkra investeringar för framtiden. Så är nu dessvärre inte fallet.

Vi ser med stor oro på den långa rad politiska initiativ som nu de facto försämrar villkoren för elproduktion i Sverige – en av de tre pelarna för att vi ska klara sysselsättning och välfärd:

- Effektskatten på kärnkraften chockhöjs med 85 procent från knappt 2 miljarder kronor om året till 3,5 miljarder kronor.

- Obegränsat ansvar för kärnkraften utreds med långtgående krav som går utanför vad exempelvis Finland har som norm – något som kan komma att öka kostnaden för kärnkraftsproduktion.

- Reaktorägarna föreslås bära den ekonomiska risken staten sägs ta i samband med slutförvaret av det använda kärnbränslet, trots att Sverige sedan lång tid haft ett väl fungerande system för finansiering av avfallshanteringen.

Kärnkraften är inte den enda energikälla som behandlas styvmoderligt. Även den förnybara elen utsätts för nya påfrestningar:

- Från 2006 höjs fastighetsskatten för vattenkraftsanläggningar från 0,5 procent av taxeringsvärdet till 1,2 procent, en höjning med 140 procent. Mellan 2006 och 2011 höjs den dessutom "tillfälligt" till 1,7 procent. I pengar räknat handlar det totalt om en höjning med miljardbelopp.

I FINLAND SAMARBETAR PRODUCENTER OCH ANVÄNDARE

Finland har hanterat landets behov av el på ett annat sätt. Här bygger kraftföretagen och flera industriföretag ett nytt kärnkraftverk tillsammans, Finlands femte reaktor. Totalt är 65 företag från hela Finland med som delägare.

Bilden visar ett fotomontage över Olkiluoto, med den nya reaktorn inlagd utanför de båda befintliga reaktorerna. Det nya kraftverket är på 1 600 MW och ska tas i drift år 2009.

POLITISK DRAGHJÄLP EFTERLYSES

Den svenska industrin är världsunik (här SCA:s pappersbruk i Munksund) och utvecklas ständigt. Men det behövs politisk draghjälp, som kan ge långsiktiga förutsättningar för att säkra framtida investeringar.

- Möjligheten att ompröva vattendomar har kraftigt vidgats. Inom företagen Fortum och E.ON har åtta omprövningar av vattendomar under åren 1999-2004 genomförts. I samtliga fall har omprövningarna lett till minskad elproduktion, i snitt med fem procent. Skulle samma resultat bli fallet vid övriga prövningar motsvarar det totalt sett förnybar elproduktion på 3 TWh.

- För närvarande ligger ett förslag från regeringen om att undanta småskalig vattenkraft från elcertifikatsystemet. Därmed rycks grunden undan för investeringar i ny kraft av ett slag som till för bara några månader sedan framhölls som eftersträvaransvärd.

Klimathoten anses idag av flertalet bedömare som den allvarligaste

miljöfrågan. Flera styrmedel, bl.a. EU:s system för utsläppshandel, som införts på senare tid, syftar till att stimulera investeringar i energikällor utan utsläpp av växthusgasen CO₂. Vad Sverige behöver är politiska signaler om att det är tillåtet och önskvärt med ytterligare investeringar i elproduktion som bidrar till att minska klimatproblemen samtidigt som de ger förutsättningar för utveckling av industrin. De nämnda

initiativen bidrar i stället till att öka osäkerheten och därmed minska lusten att investera i kraftproduktion i vårt land.

Vi skulle önska att regering och riksdag har som utgångspunkt att el är en viktig tillväxtresurs i den globala ekonomin. Utan en ansvarstagande och långsiktig energipolitik kommer industrin, sysselsättningen och miljön att drabbas hårt. Politiken bör syfta till att säkerställa

tillräcklig produktion av baskraft i Sverige så att svensk industri får ro att investera för framtiden. Vi vet att vi har ett brett stöd för denna ståndpunkt, inte minst från fackligt håll. Så vår uppmaning är, sluta med att försämra förutsättningarna för att vi ska behålla jobben och välfärden. Ändra besluten som handlar om att försämra förutsättningarna för kärnkrafts- och vattenkraftsproduktion. Stimulera istället till nya investeringar i elproduktion.

*Marie S Arwidson,
VD Skogsindustrierna*

*Owe Fredholm,
VD Plast- & Kemiföretagen*

*Tomas From,
vVD Svemin*

*Elisabeth Nilsson,
VD Jernkontoret*

*Bo Källstrand,
VD Svensk Energi*

”Vi skulle önska att regering och riksdag har som utgångspunkt att el är en viktig tillväxtresurs i den globala ekonomin.”

Nordens elförsörjning i balans förra året

Statistik från år 2005 visar på ett år när det i stort sett rådde balans i det nordiska elsystemet. Tack vare hög produktion från vattenkraften kunde Norden exportera knappt en TWh, samtidigt som förbrukningen av el i Norden i stort sett var oförändrad (390 TWh) jämfört med året före.

Den nordiska elmarknaden i siffror år 2004 (exklusive Island), TWh (preliminär statistik)

	År 2005 (TWh*)	Förändring från år 2004
Elförbrukning	389,9	- 1 %
Elproduktion, varav:	390,8	+ 2,5 %
Vattenkraft	219,8	+ 19 %
Kärnkraft	91,6	- 6,5 %
Övrig värmekraft	72,1	- 21,5 %
Vindkraft	7,3	± 0 %
Import, varav:	13,7	- 27,5 %
Ryssland	11,5	
Tyskland	1,0	
Polen	1,2	
Export, varav:	- 14,6	+ 118 %
Ryssland	± 0	
Tyskland	- 13,8	
Polen	- 0,8	
Netto: import (+)/export (-)	-0,9	

* 1 TWh (terawattimme) = 1 miljard kWh (kilowattimmar)

Vatten är och förblir Nordens viktigaste energikälla. Förra året var ett bra vattenkraftår.

Vattenkraften upp

Den viktigaste förändringen i elproduktion var att vattenkraften ökade kraftigt. De knappt 220 TWh som producerades var 19 procent högre än år 2004 och över 30 procent högre

än det torra året 2003. Ett år med normal nederbörd ger vattenkraften i Norden 195 TWh, men värdet kan svänga kraftigt. Under torrår kan produktionen bli så låg som 150 TWh medan våtår kan ge över 250 TWh.

Kärnkraften genomsnittlig

Kärnkraften gav förra året knappt 92 TWh. Det är något högre än genomsnittet för de fem senaste årens produktion. Toppåret var 2004 då 98 TWh producerades i Norden, samma år som svensk kärnkraft slog produktionsrekord med 75 TWh. Produktionskapaciteten minskade (med ca 4 TWh) när Barsebäck 2 togs ur drift den 31 maj.

Övrig värmekraft kraftigt ned

Den övriga värmekraften – kraftvärmeverk (för el- och värmeproduktion) i industrin och i fjärrvärmesen samt kondenskraftverk (enbart för elproduktion) – minskade sin produktion kraftigt med över 21 procent till ca 72 TWh. Detta tack vare den goda vattentillgången som gav hög vattenkraftproduktion och att handelssystemet med utsläppsrätter gjorde fossileldade anläggningar mindre lönsamma. Övrig värmekraft använder fossilbränslena kol, olja, och gas, men också biobränslen.

Vindkraften oförändrad

Vindkraftens elproduktion blev oförändrad år 2005 jämfört med året före, dryga 7 TWh. Utbyggnaden av vindkraft har fortgått i Norden. Över 60 procent av vindkraftverken i Norden finns på Jylland i Danmark, medan 20 procent finns i Östra Danmark. I Sverige återfinns ca 12 procent av de nordiska vindkraftverken.

Balans i import/export

Nettoexporten från Norden blev knappt 1 TWh under 2005. Störst förändring i elutbytet var att exporten till Tyskland mer än fördubblades till 13,8 TWh. Den allra största importen av el till Norden (11,5 TWh) kom, precis som tidigare år, från Ryssland.

KALLE LINDHOLM

kalle.lindholm@svenskenergi.se

Vindkraftens andel av elproduktionen i Norden var knappt två procent förra året. Danmark är det land som satsat mest på vindkraft hittills.